

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

04.03.2016

м. Полтава

№ 02/33-рш

Справа № 02-02-50/62-2015

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції**

Адміністративна колегія Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Полтавського обласного комунального підприємства «Полтавафарм» та подання з попередніми висновками Другого відділу досліджень та розслідувань від 12.02.2016 № 02/46-ПВ,

ВСТАНОВИЛА

Розпорядженням адміністративної колегії Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – територіальне відділення) від 26.05.2015 № 02/66-р розпочато розгляд справи № 02-02-50/62-2015 за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Полтавського обласного комунального підприємства «Полтавафарм» (далі – ПОКП «Полтавафарм»), передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатом розгляду справи № 02-02-50/62-2015 встановлено наступне.

ПОКП «Полтавафарм» діє на підставі статуту в новій редакції, затвердженого Управлінням майном Полтавської обласної ради наказом від 26.09.2008 № 161, погодженого Головним управлінням охорони здоров'я Полтавської обласної державної адміністрації та проведено державну реєстрацію змін до установчих документів 28.11.2008, номер запису 15771050060000008. Засновником підприємства є Полтавська обласна рада. До складу Підприємства входять відокремлені структурні підрозділи – філії (центральні районні аптеки, між лікарняні аптеки, центральна міська аптека, аптеки та Кременчуцька філія) та структурні підрозділи.

Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, круглу печатку із своїм найменуванням, кутовий штамп та інші реквізити.

Місцезнаходження ПOKП «Полтавафарм»: вул. Горбанівська, 2, с. Розсопенці, Полтавський район, Полтавська область, 38751.

Відповідно до довідки АА № 732987 з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України ПOKП «Полтавафарм» має ідентифікаційний код – 32986923, організаційно – правова форма за КОПФГ «150 Комунальне підприємство», види діяльності за КВЕД-2010:

46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами

21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів

47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах

47.74 Роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами в спеціалізованих магазинах

47.75 Роздрібна торгівля косметичними товарами та туалетними при належностями в спеціалізованих магазинах

49.41 Вагтажний автомобільний транспорт.

ПOKП «Полтавафарм» має Ліцензію серії АВ № 599030 Державної служби України з лікарських засобів на виробництво лікарських засобів, оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами, дата видачі 22.05.2012.

Відповідно до Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців станом на 24.02.2015 відокремленими підрозділами Підприємства є, зокрема, Міжлікарняна аптека № 207 – Філія ПOKП «Полтавафарм» (код ЄДРПОУ – 33203096, пров. Госпітальний, 6, м. Полтава, 36003), Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» (код ЄДРПОУ – 33203122, вул. Фрунзе, 99, м. Полтава, 36002).

Таким чином, ПOKП «Полтавафарм» у розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» діє на підставі Положення, затвердженого ПOKП «Полтавафарм» наказом від 25.12.2014 № 156.

Згідно із Положенням, Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» - це відокремлений підрозділ Підприємства, що не має статусу юридичної особи і здійснює свою діяльність від імені Підприємства на підставі даного Положення на основі права оперативного-господарського використання майна.

До складу Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» входять структурні підрозділи (аптечні пункти):

- аптечний пункт № 1 аптеки № 6 – м. Полтава, площа Павленківська, 3Д;

- аптечний пункт № 2 аптеки № 6 – м. Полтава, вул. Духова, 6.

Філії делегується керівництво аптечними пунктами, що входять до її складу. Філія має окремий баланс, який є складовою частиною балансу ПOKП «Полтавафарм», рахунки в установах банків, печатку, штамп.

Філія користується правом укладання договорів купівлі – продажу товарів, робіт, та послуг та діє на підставі довіреностей, виданих Підприємством (п. 5.2 Положення). Відповідно до п. 3.2 предметом діяльності Філії є, зокрема, закупка лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту по довіреності підприємства.

Правами Філії є, зокрема, згідно наданих довіреностей, вступає у взаємовідносини з юридичними та фізичними особами на договірних засадах щодо купівлі-продажу товарів, робіт та послуг (п. 5.3.2 Положення).

Відповідно до довіреностей від 01.01.14 №56 та №55, від 01.04.14 №121 та 120, від 01.07.14 №181 та №180, від 01.10.14 №242 та 241 наданих директором ПOKП «Полтавафарм» Стецюк Н.В., Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» може укладати від імені та за погодженням з ПOKП «Полтавафарм» договори купівлі – продажу, поставки лікарських засобів, поставки лікарських засобів в субстанція, виробів медичного призначення та супутніх товарів з постачальниками, у випадку відсутності відповідного товару на аптечному складі «ПOKП

«Полтавафарм», а також купівлі – продажу, постачання товарів, робіт, послуг, пов'язаних з забезпеченням діяльності Аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм».

Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» має довідку ЛЛ № 733008 з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, відповідно до якої, ідентифікаційний код – 33203122, правовий статус – без права юридичної особи, головне підприємство – ПOKП «Полтавафарм», організаційно – правова форма за КОПФГ «610 Філія (інший відокремлений підрозділ)», види діяльності за КВЕД-2010:

47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах

21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів

45.45 Оптова торгівля парфумами та косметичними товарами

46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами

47.75 Роздрібна торгівля косметичними товарами та туалетними приналежностями в спеціалізованих магазинах

47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах.

Аптека № 6 – Філія ПOKП «Полтавафарм» має копію Ліцензії серії АВ № 599030 Державної служби України з лікарських засобів на виробництво лікарських засобів, оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами, дата видачі 05.06.2012, видану ПOKП «Полтавафарм», без права виробництва лікарських засобів, із зазначенням місця провадження діяльності – Аптека № 6, м. Полтава, вул. Фрунзе, 99.

Територіальне відділення здійснює дослідження дотримання конкурентного законодавства на ринку роздрібною торгівлю лікарськими засобами та виробами медичного призначення в межах закладів охорони здоров'я.

В ході дослідження, проведеного у відповідності до статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02 за № 317/6605 (надалі – Методика), встановлено наступне.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

1. Суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами, через мережу аптекних закладів, розташованих на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави (далі – 5 МКЛ).
2. Товар – лікарські засоби, що призначаються в умовах стаціонарного лікування при падаходженні пацієнтів на лікування до стаціонару лікарні.

Визначення товарних меж ринку.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Відповідно до п. 5.1. Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Одним із показників взаємозамінності товару є наявність спільної групи споживачів. В даному випадку, споживачами товару є пацієнти, яким в умовах стаціонарного лікування призначаються певні лікарські засоби від виду захворювання та стану організму.

Таким чином, застосування взаємозамінних товарів в даному випадку неможливо, оскільки лікування різного виду захворювань потребує вживання певних, конкретно визначених лікарських засобів.

Враховуючи вищевизначене, **товарними межами** досліджуваного ринку визначено роздрібну торгівлю лікарськими засобами, що призначаються в умовах стаціонарного лікування залежно від виду захворювання.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

Межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача, що поступив до стаціонару закладу охорони здоров'я, придбання лікарських засобів є неможливим або нецільовим (ч. 6.1 Методики).

Географічні межі даного ринку обумовлені цивільно-правовими відносинами, які складні між споживачами лікарських засобів та суб'єктами господарювання, що діють на ринку роздрібною торгівлею лікарськими засобами, надаючи перевагу легкості доступу покупця до продавця в зв'язку з обмеженими можливостями пересування пацієнтів за станом здоров'я.

В даному випадку, дослідження ринку лікарських засобів, що реалізуються в роздріб через аптечні заклади, що діють межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави, визначено, як самостійний ринок, виходячи із наступних факторів:

- максимальне наближення до споживача, що дозволяє пацієнту швидко, без додаткових витрат часу придбати необхідні лікарські засоби;
- проблематичність для ряду пацієнтів купівлі лікарських засобів в інших аптеках;
- фізичний стан пацієнта, що не дозволяє вільне пересування по населеному пункту;
- термінове призначення лікарських засобів для госпіталізованих пацієнтів;
- період епідемії грипу, ГРВІ.

Отже, **територіальними (географічними) межами ринку** доцільно визначити територію 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та територію в радіусі 500 метрів від неї.

Часові межі ринку.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відновилася сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

З урахуванням вищевикладеного, часовими межами ринку визначено 2014 рік.

Перелік споживачів.

Споживачами є пацієнти, що потребують вживання лікарських засобів у зв'язку з отриманням медичної допомоги під час знаходження на лікуванні у стаціонарі 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави.

Конкуренція на ринку.

Конкуренція - суб'єкти господарювання, які здійснюють роздрібну реалізацію лікарських засобів на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави.

В 2014 році на даному товарному ринку у визначених територіальних межах діяли наступні суб'єкти господарювання:

- товариство з обмеженою відповідальністю «Ліки Полтавщини» (далі - ТОВ «Ліки Полтавщини»), адреса: вул. Паризької Комуні, 40-а, м. Полтава, 36020, код ЄДРПОУ - 31391457;
- Полтавське обласне комунальне підприємство «Полтавафарм» (далі - ППКП «Полтавафарм»), адреса: вул. Горбачівська, 2, с. Розсошенці, Полтавський район, Полтавська область, 38751, код ЄДРПОУ - 32986923;

- фізична особа - підприємець Шайкевич Вікторія Віталіївна (далі - ФОП Шайкевич В.В.), адреса: [REDACTED] ідентифікаційний код - [REDACTED]

Зазначені суб'єкти господарювання здійснювали діяльність територіальних межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та в радіусі 500 метрів від неї через:

- аптечний пункт № 18 аптеки № 3 ТОВ «Ліки Полтавщини» на території 5 МКЛ за адресою: вул. Духова, 6, м. Полтава;

- аптечний пункт № 2 аптеки № 6 філія ПOKП «Полтавафарм» на території 5 МКЛ за адресою: вул. Духова, 6, м. Полтава;

- аптека ФОП Шайкевич В.В. за адресою: вул. Жовтнева, 64с, м. Полтава (відстань близько 250 м).

Бар'єри вступу на ринок.

Відповідно до п. 1.3 Методики, бар'єри вступу на ринок – обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

Бар'єрами вступу на ринок роздрібної реалізації лікарських засобів є наявність відповідної ліцензії на здійснення діяльності з роздрібною торгівлею лікарськими засобами, спеціально обладнаного приміщення, одержання якого (у власність чи оренду) потребує оформлення певної кількості дозвільних документів, укладення договорів на придбання (отримання в оренду, користування на протязі певного часу) приміщення та супроводжуються певними фінансовими витратами.

Встановлення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку.

Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку. Відповідно до пункту 8.4. Методики, частка суб'єкта господарювання на ринку розраховується за формулою:

$$P_j = \frac{Q_j}{Q_{PT}} * 100[\%]$$

де P_j - частка на ринку j -го суб'єкта господарювання ($j = 1, j = 2, \dots, n$);

Q_j - обсяг товарів (товарної групи), що продаються (постачаються, виробляються) або придбаваються (споживаються, використовуються) j -м суб'єктом господарювання;

Q_{PT} - обсяг ринку.

...

ПOKП «Полтавафарм»

$Q_j = 2\,463\,990,00$ грн. (обсяг реалізації лікарських засобів ПOKП «Полтавафарм» за 2014 рік на території 5 МКЛ).

$Q_{PT} = 4\,183\,190,00$ грн. (загальний обсяг реалізації лікарських засобів за 2014 рік в межах 5 МКЛ).

$$P_j = 2\,463\,990,00 / 4\,183\,190,00 * 100 \% = 58,9 \%$$

Враховуючи вищезазначене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПOKП «Полтавафарм» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку роздрібної реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення в територіальних межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та в радіусі 500 метрів від неї за підсумками діяльності у 2014 році із часткою, що перевищує 35 %.

В ході здійснення дослідження ринку роздрібної реалізації лікарських засобів суб'єктами господарювання в територіальних межах закладів охорони здоров'я, територіальним відділенням був обраний певний перелік лікарських засобів.

Основними критеріями відбору були першочергові лікарські засоби та вироби медичного призначення, що призначаються лікарями та необхідні в умовах стаціонарного лікування та при терміновому лікуванні невідкладних станів пацієнтів, у відповідності до інформації, наданої 5 МКЛ листом від 08.12.2014 № 04-11/1099.

За інформацією, наданою ПOKП «Полтавафарм» листом від 16.02.2015 № 155, листом від 10.04.2015 № 339, основними постачальниками лікарських засобів та виробів медичного призначення для ПOKП «Полтавафарм» були такі суб'єкти господарювання:

- СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»;
- ПрАТ «Альба-Україна»;
- ТОВ «БадМ»;
- ТОВ «Томаш»;
- ТОВ «Міреді-Медікал»;
- ТОВ «ЛексГрейд» тощо.

Вибірковим аналізом динаміки закупівельних та роздрібних цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення у аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» за адресою: вул. Духова, 6, що розташований у 5-й міській клінічній лікарні м. Полтави, встановлено наступне (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Назва лікарського засобу чи виробу медичного призначення	Аптечний пункт ПOKП «Полтавафарм» на території 5 МКЛ			Аптечні заклади ПOKП «Полтавафарм» в м. Полтава (поза межами закладів охорони здоров'я)		
	Дата	Роздрібна ціна, грн.	Торгівельна націнка, %	Дата	Роздрібна ціна, грн.	Торгівельна націнка, %
Дицинон 2,0 №50	09.04.14	228,00	28	07.04.14	197,08	22,9
Р-н натрію хлориду 0,9% 200,0 мл	11.04.14	5,55	25	01.04.14	5,15	24,10
Дексаметазон 0,4% 1,0 №5	06.05.14	5,87	25	01.05.14	5,15	24,37
Система для переливання розчинників	20.01.14	3,95	28	01.01.14	2,35	25
Система для переливання розчинників	27.05.14	4,11	28	01.05.14	3,25	22,97
Система для переливання розчинників	25.11.14	6,00	28	01.11.14	4,65	24,52
Шприц 2 мл Бектон Дікінсон	24.06.14	0,90	25	01.06.14	0,85	18,57
Шприц 5 мл Бектон Дікінсон	25.04.14	1,17	25	01.04.14	0,85	19,72
Бахіли	13.10.14	0,86	28	01.10.14	0,55	17,52
Бахіли	16.12.14	1,03	28	01.12.14	0,55	14,58

Як видно, з таблиці 2, ПOKП «Полтавафарм» встановлювало роздрібні ціни в один і той самий період в аптечному пункті на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави, застосовуючи вищу торговельну націнку ніж у інших своїх аптечних закладах, які знаходяться у м. Полтава, наприклад:

- Дицинон реалізовувався на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави з торговельною націнкою 28 %, а в інших аптечних закладах ПOKП «Полтавафарм» з торговельною націнкою – 22,9 %, що в свою чергу потягло здорожчання для пацієнтів 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави зазначеного препарату на 30,92 грн. (228,00 – 197,08);

- Шприц 5 мл реалізовувався на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави з торговельною націнкою 25 %, а в інших аптечних закладах ПOKП «Полтавафарм» з торговельною націнкою – 19,72 %, що в свою чергу потягло здорожчання для пацієнтів 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави кожного купленого шприца 5 мл на 0,32 грн. (1,17 – 0,85).

Таблиця 3

Адреса аптечного закладу (місцезнаходження)	Назва лікарського засобу	Дата поставки	Постачальник	Ціна постачальника, грн.	Дата реалізації	Відпускна ціна для населення, грн.	Торгівельна націнка, %
Аптечний пункт №2 аптеки №6 – філії ПOKП «Полтавафарм» (5 МКЛ)	Цефтріаксон, 1,0 №10	20.02.14	ПOKП «Полтавафарм»	40,00	04.03.14	50,00	25
Аптека № 2 (вул. Сковороди, 1/3)		17.02.14	ПOKП «Полтавафарм» за ціною закупівлі у ТОВ «Томаш»	33,08	06.03.14	41,31	24,88
Аптечний пункт №2 аптеки №6 – філії ПOKП «Полтавафарм» (5 МКЛ)	Шприц 2 мл Бектон Дікінсон	16.09.14	ПOKП «Полтавафарм»	0,75	29.09.14	1,01	25
Аптека №197 – філія ПOKП «Полтавафарм» (вул. Калініна, 37)		15.08.14	ПOKП «Полтавафарм» за ціною закупівлі у ТОВ «Міреді-Медікал»	0,73	01.09.14	0,95	21,62
Аптечний пункт №2 аптеки №6 – філії ПOKП «Полтавафарм» (5 МКЛ)	Рукавички нестерильні нітрилові	20.05.14	ПOKП «Полтавафарм»	1,16	08.07.14	1,55	25
Аптека № 3 (вул. Ватутіна, 29)		13.06.14	ПOKП «Полтавафарм» за ціною закупівлі у ТОВ «ЛексГрейд»	0,80	10.07.14	1,05	22,66

Також слід зазначити, що Аптека № 2 (вул. Сковороди, 1/3) та Аптека № 3 (вул. Ватутіна, 29) ПOKП «Полтавафарм» є невідокремленими структурними підрозділами Підприємства, на відміну від Аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм», якій підпорядкований аптечний пункт № 2, розміщений на території 5 МКЛ.

Крім того, ПOKП «Полтавафарм», згідно таблиці 3, в окремих випадках, здійснювало реалізацію лікарських засобів та виробів медичного призначення, в аптечному пункті на території 5 МКЛ, постачальником яких було саме Підприємство та здійснювало їх поставку з торгівельною націнкою до ціни закупівлі у постачальників ПOKП «Полтавафарм», а в інших своїх аптечних закладах, що знаходяться у м. Полтава – невідокремлених підрозділах, здійснювало реалізацію тих же самих лікарських засобів та виробів медичного призначення, але при цьому лікарські засоби та вироби медичного призначення знаходили за цінами, по яких їх було закуплено ПOKП «Полтавафарм» у постачальників. Зазначене призвело до збільшення вартості лікарських засобів та виробів медичного призначення, що реалізуються в аптечному пункті ПOKП «Полтавафарм» на території 5 МКЛ при їх поставках ПOKП «Полтавафарм» як постачальником.

Роздрібні ціни конкурентів, що здійснюють діяльність в вказаних територіальних межах, по місяцям реалізації аптечним пунктом № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» лікарських засобів та виробів медичного призначення, наведених в таблиці 4, майже в усіх зазначених випадках нижчі ніж у ПOKП «Полтавафарм» (див. таблицю 4).

Таблиця 4

Назва лікарського засобу чи виробу медичного призначення, виробник один. виміру	Місяць 2014 року	Роздрібна ціна в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПОКП «Полтавафарм», грн.	Роздрібна ціна в аптечному пункті № 18 аптеки № 3 ТОВ «Ліки Полтавщини»
Реосорбілакт (ЮРІЯ-ФАРМ), 200 мл	Січень	27,36	26,05
Реосорбілакт (ЮРІЯ-ФАРМ), 200 мл	Грудень	44,31	41,30
Супрастин (Венгрія), 1 мл, №5	березень	52,16	52,10
Супрастин (Венгрія), 1 мл, №5	травень	73,15	-
Р-н новокаїну (Галичфарм), 0,5%, 5,0, №10	січень	7,25	6,30
Р-н новокаїну (Галичфарм), 0,5%, 5,0, №10	березень	7,76	6,90
Р-н глюкози (ЮРІЯ-ФАРМ), 5%, 200 мл Закуплялась у МТК	березень	6,30	5,55
Р-н глюкози (ЮРІЯ-ФАРМ), 5%, 200 мл Закуплялась у МТК	квітень	6,30	5,95
Лінкоміцин (Здоров'я) 2 мл, №10	червень	39,28	34,00
Лінкоміцин (Здоров'я) 2 мл, №10	жовтень	41,89	-
Но-шпа (Венгрія), 40 мл/2 мл № 10	січень	110,00	-
Но-шпа (Венгрія), 40 мл/2 мл № 10	березень	131,34	123,70
Но-шпа (Венгрія), 40 мл/2 мл № 10	грудень	211,02	176,95
Флуконазол (Технолог), 50 мг, №10	травень	14,97	11,55 (Астрафарм)
Флуконазол (Технолог), 50 мг, №10	липень	14,98	11,45 (Астрафарм)
Флуконазол (ЮРІЯ-ФАРМ), 2%, 100 мл	березень	59,40	-
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	лютий	71,73	76,75 (Менарини, №5)
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	квітень	109,07	-
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	вересень	120,31	116,00 (Менарини, №5)
Магнія сульфат (Ніко), 5,0, № 10	травень	9,36	7,50 (Галичфарм)
Шприц 2 мл (Бекон)	квітень	0,95	0,80
Шприц 5 мл (Бекон)	травень	1,33	1,25
Платифілін (Дарниця), 1,0, №10	лютий	24,19	20,95
Платифілін (Дарниця), 1,0, №10	березень	26,66	21,30 (Здоров'я)
Атропін (Харків), 1 мл, №10	березень	11,94	12,55 (Дарниця)
Спирт 96% (Био-Фарма), 100 мл	січень	9,15	8,65
Спирт 96% (Био-Фарма), 100 мл	квітень	9,92	9,25

Відповідно до інформації, наданої ПОКП «Полтавафарм» листом від 12.06.2015 № 508, зокрема, витягу з наказу № 1 від 02.01.2014 «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики ПОКП «Полтавафарм» звичайною ціною реалізації товару зі складу вважати відпуск товару з націнкою, зокрема, підрозділам – 3 – 9 %, а також вказано, що розмір націнки при відпуску структурним підрозділам – філіям підприємства встановлюється індивідуально, в залежності від обсягів замовлень, умов оплати, віддаленості підприємства.

Згідно з наказом № 65 від 30.12.2013 Аптеки № 6 – Філії ПОКП «Полтавафарм» «Про ціноутворення лікарських засобів та виробів медичного призначення» встановлено з 01.01.2014 граничний рівень торгівельної надбавки (націнки) на лікарські засоби і вироби медичного призначення, які не підлягають державному регулюванню в розмірі **35 відсотків** виходячи із закупівельної ціни на лікарські засоби і вироби медичного призначення, які включені до Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення та

обов'язкового мінімального асортименту (соціально орієнтованих) для аптечних закладів, визначеного Міністерством охорони здоров'я України, граничні торговельні (роздрібні) надбавки виходячи із закупівельної ціни, що не перевищують такі розміри:

Закупівельна ціна, грн.	Торговельна (роздрібна) надбавка до закупівельної ціни, відсотків
До 100 включно	25
Більше 100 до 300 включно	23
Більше 300 до 500 включно	20
Більше 500 до 1000 включно	15
Більше 1000	10

За інформацією ПOKП «Полтавафарм» в 2014 році при реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення Аптека № 6 – філія ПOKП «Полтавафарм» застосовувала торговельну націнку від до 35 %.

Аналізом інформації, наданої ПOKП «Полтавафарм», щодо динаміки закупівельних та роздрібних цін, торговельних націнок при реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення (згідно визначеного переліку) в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» встановлено, що торговельні націнки складають від 23 % до 28 %.

Також за результатом дослідження встановлено, що роздрібні ціни в аптечному пункті № 2 аптеці № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» на лікарські засоби та вироби медичного призначення вищі, при здійсненні поставок ПOKП «Полтавафарм» (зі складу), ніж в невідокремлених структурних підрозділах – аптеках ПOKП «Полтавафарм» по м. Полтава і різниця становить від 2,3 % до 17,1 %.

Таблиця 5

Назва лікарського засобу чи виробу медичного призначення, виробник один. виміру	Місяць 2014 року	Роздрібна ціна в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм», грн.	Торговельна націнка в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм», %	Роздрібна ціна в аптеках (невідокремлених підрозділах) по м. Полтава, грн.	Торговельна націнка в аптеках (невідокремлених підрозділах) по м. Полтава, %	Різниця між цінами, %
Проксіум (Лабесфаль Лабораторіос Португалія), 40 мг №1 пор.	Січень	81,44 – 87,98	28	78,75	26	3,4 – 11,8
Реосорбілакт (ЮРІЯ-ФАРМ), 200 мл	Січень	27,10	25	25,75	24,7	5,2
Реосорбілакт (ЮРІЯ-ФАРМ), 200 мл	Грудень	42,92	25	37,15	24,89	15,5
Ревмоксікам (Фармак), 1,5 мл №5	Жовтень	77,58	25	73,49	24,88	5,6
Р-н новокаїну (Галичфарм), 0,5%, 5,0, №10	січень	6,63	28	6,25	24,25	6,1
Р-н новокаїну (Галичфарм), 0,5%, 5,0, №10	березень	7,37	28	6,40	24,51	15,2
Р-н глюкози (ЮРІЯ-ФАРМ), 5%, 200 мл	квітень	6,28	28	5,80	24,32	8,3
Р-н глюкози (ЮРІЯ-ФАРМ), 5%, 200 мл	липень	7,41	28	6,85	24,55	8,2
Омепразол (Фармак), 20 мг, №20	листопад	17,00	25%	16,16	24,82	5,2
Флуконазол (Технолог), 50 мг, №10	травень	14,05	25	13,70	25,04	2,6

Флуконазол (Технолог), 50 мг, №10	липень	15,01	25	14,42	24,9	4,1
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	лютий	70,16	28	64,40	25,95	8,9
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	квітень	113,19	28	99,25	25,98	14
Дексалгін (Берлін), 50 мг/2 мл №10	грудень	164,67	28	150,85	25,99	9,2
Магнія сульфат (Ніко), 5,0, № 10	квітень	7,58	25	6,70	24,3	13,1
Магнія сульфат (Ніко), 5,0, № 10	травень	8,43	25	7,20	24,84	17,1
Шприц 2 мл (Бекон)	липень	0,90	25	0,84	22,66	7,1
Шприц 5 мл (Бекон)	вересень	1,32	25	1,24 – 1,29	23,91 – 23,94	2,3 – 6,5
Натрія хлорид (ЮРІЯ-ФАРМ), 0,9%, 200 мл	січень	5,00	25	4,75	24,02	5,3
Натрія хлорид (ЮРІЯ-ФАРМ), 0,9%, 200 мл	липень	6,58	25	6,25	24,54	5,3
Натрія хлорид (ЮРІЯ-ФАРМ), 0,9%, 200 мл	листопад	7,29	25	6,90	24,25	5,7
Спирт 96% (Био-Фарма), 100 мл	січень	8,62	28	8,00	25	7,8
Спирт 96% (Био-Фарма), 100 мл	квітень	9,17	28	8,65	24,82	6

Також, ціни реалізації в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» при поставці лікарських засобів іншими постачальниками нижчі, ніж при поставках медикаментів ПOKП «Полтавафарм».

Крім того, слід зазначити, як видно з таблиці 5, що в окремих випадках в аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» застосовувались вищі торговельні пацінки на одні і тіж лікарські засоби та вироби медичного призначення, ніж в інших аптечних закладах ПOKП «Полтавафарм» по м. Полтава в один проміжок часу (місяць, протягом якого здійснювалась реалізація).

Вищевказане підтверджується вибірковим аналізом видаткових накладних щодо поставки ПOKП «Полтавафарм» з торговельною націнкою лікарських засобів та виробів медичного призначення до Аптеки № 6 – філії ПOKП «Полтавафарм» (якій підпорядкований аптечний пункт № 2, що розташований на території 5 МКЛ), яка в свою чергу застосовує торговельну пацінку до 28 % до ціни придбання у ПOKП «Полтавафарм» лікарських засобів та виробів медичного призначення (див. табл. 6 – 7).

Таблиця 6

Номет та дата видаткової накладної	Назва лікарського засобу чи виробу медичного призначення	Ціна вир./там.	% націнки	Ціна відпускна без ПДВ
№212020 від 23.01.14	Шприц 5мл Бекон Дікінсон	0,55	4,693	0,58
№225755 від 29.04.14	Цефтріаксон 1,0 №10	39,81	2,312	41,60
№227240 від 13.05.14	Омепразол 40мг №1	25,94	2,005	26,46
№228268 від 20.05.14	Магнія сульфат 5мл №10	5,70	2,782	6,28
№228268 від 20.05.14	Артишок 0,1г №60	22,36	7,335	24,00
№228268 від 20.05.14	Шприц 5мл Бекон Дікінсон	0,87	5,263	0,92
№231215 від 11.06.14	Гліцисед 100 мг №50	18,60	2,151	19,00
№231215 від 11.06.14	Ємність для забору мочі 120мл	2,32	4,310	2,42
№231551 від 16.06.14	Левофлоксацин 0,5% 100мл	80,93	5,005	86,43
№232236 від 19.06.14	Шприц 2мл Бекон Дікінсон	0,64	4,688	0,67
№235098 від 11.07.14	Дицинон 2мл №50	174,02	3,436	180,00
№239894 від 20.08.14	Дексалгін 2мл №5	84,86	2,522	87,00
№241393 від 02.09.14	Лесфаль 5мл №5	60,00	6,667	64,00
№244161 від 23.09.14	Аугментин 625мг №14	74,65	2,092	70,75
№245723 від 03.10.14	Кромонал капіли 2% 10мл	16,26	8,610	17,66
№251100 від 10.11.14	Глутаргін 40% 5мл №10	191,68	3,297	198,00
№252254 від 17.11.14	Ацикловір 0,2г №20	13,75	5,018	14,44
№252254 від 17.11.14	Лораксон 1000мг №12	521,86	4,999	547,95
№252254 від 17.11.14	Фурасимід 0,04 №50	3,80	5,00	3,99

№252254 від 17.11.14	Цефодокс 200мг №10	174,58	5,001	183,31
№253815 від 01.12.14	Глутаргін 40% 5мл №10	194,11	3,034	200,00
№253815 від 01.12.14	Фленокс 2000МЕ/0,2мл №10	350	5,00	367,50
№254844 від 04.12.14	Левифлоксацин 0,5% 100мл	76,26	4,435	81,00
№257215 від 19.12.14	Дексалгін 2мл №5	115,09	4,266	120,00

Таблиця 7

Номер та дата видаткової накладної	Назва лікарського засобу чи виробу медичного призначення	Ціна вир./там, грн.	Торг. націнка, з якою ПОКП «Полтавафарм» відпустило ЛЗ та ВМП Аптеці № 6 – філії ПОКП «Полтавафарм», %	Ціна відпускна без ПДВ, по якій ПОКП «Полтавафарм» відпустило ЛЗ та ВМП Аптеці № 6 – філії ПОКП «Полтавафарм», грн.	Торг. націнка в апт. пункті №2 аптеки №6 – філії ПОКП «Полтавафарм», %	Відпускна ціна в апт. пункті №2 аптеки №6 – філії ПОКП «Полтавафарм», грн.
№225755 від 29.04.14	Цефтріаксон 1,0 №10	39,81	2,312	41,60	25	55,60
№227240 від 13.05.14	Омепразол 40мг №1	25,94	2,005	26,46	25	35,40
№228268 від 20.05.14	Шприц 5мл Бекон Дікінсон	0,87	5,263	0,92	25	1,23
№231215 від 11.06.14	Гліцисед 100 мг №50	18,60	2,151	19,00	28	26,08
№231215 від 11.06.14	Ємність для забору сечі 120мл	2,32	4,310	2,42	28	3,33
№231551 від 16.06.14	Левифлоксацин 0,5% 100мл	80,93	5,005	86,43	28	118,61
№232236 від 19.06.14	Шприц 2мл Бекон Дікінсон	0,64	4,688	0,67	25	0,90
№235098 від 11.07.14	Дицинон 2мл №50	174,02	3,436	180,00	28	225,06
№244161 від 23.09.14	Аугментин 625мг №14	74,65	2,092	70,75	25	94,63
№251100 від 10.11.14	Глутаргін 40% 5мл №10	191,68	3,297	198,00	28	274,46
№253815 від 01.12.14	Глутаргін 40% 5мл №10	194,11	3,034	200,00	28	274,46
№254844 від 04.12.14	Левифлоксацин 0,5% 100мл	76,26	4,435	81,00	28	111,16
№257215 від 19.12.14	Дексалгін 2мл №5	115,09	4,266	120,00	28	164,67

Отже, за результатом вибіркового дослідження встановлено, що ПOKП «Полтавафарм» здійснюється відпуск, відокремленим структурним підрозділом ПOKП «Полтавафарм», яким також є Аптека № 6 – філія ПOKП «Полтавафарм», лікарських засобів та виробів медичного призначення з торгівельною націнкою від 2,005 до 5,005 %, потім відокремлені структурні підрозділи ПOKП «Полтавафарм» встановлюють до ціни, за якою придбали у ПOKП «Полтавафарм» лікарські засоби та вироби медичного призначення, торгівельну націнку (торгівельна націнка Аптеки № 6 – філія ПOKП «Полтавафарм» становить до 28 %), з якою реалізують їх кінцевому споживачеві.

Також слід зазначити, що обсяг реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення в Аптеці № 6 – філія ПOKП «Полтавафарм» в 2014 році посідає перше місце серед аптечних закладів ПOKП «Полтавафарм» по місту Полтава.

Враховуючи вищевикладене, дії ПOKП «Полтавафарм» щодо застосування торгівельних націнок, які призводять до зростання відпускних цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення для кінцевого споживача у аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філія ПOKП «Полтавафарм», що знаходяться на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави, порівняно з іншими своїми аптечними закладами – невідокремленими структурними підрозділами, які знаходяться у м. Полтава, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку роздрібною реалізацією лікарських засобів та виробів медичного призначення в територіальних межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та в радіусі 500 метрів від неї, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

На подання з попередніми висновками від 12.02.2016 № 02/46-ПВ у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПOKП «Полтавафарм», яке було направлено із супровідним листом від 17.02.2016 № 02/779 до ПOKП «Полтавафарм», підприємством надано відповідь.

ПOKП «Полтавафарм» у листі від 26.02.2016 № 146 на подання з попередніми висновками від 12.02.2016 № 02/47-ПВ повідомила наступне.

«Підприємство «Полтавафарм» соціально спрямоване, здійснює відпуск пільговим категоріям населення з мінімальною націнкою, забезпечує через ФАПи та амбулаторії населення в сільській місцевості, приймає участь в державних та місцевих програмах.

Наше підприємство єдине, хоча й має в своїй структурі як невідокремлені так і відокремлені структурні підрозділи (філії). Накладення штрафу в максимально можливих розмірах на підрозділ обов'язково відіб'ється на фінансових результатах всього підприємства. Недоліки виявлені перевіркою будуть враховані в подальшій роботі» (мова оригіналу).

Також у вказаному листі ПOKП «Полтавафарм» зазначає, що *«в зв'язку з тим, що п. 3 пропозиції рекомендується накласти штраф у розмірі до двадцяти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян, звертаємося до Вас з проханням встановити мінімально можливий розмір вказаного штрафу та розстрочити його сплату на рік» (мова оригіналу).*

Частиною шостою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за заявою особи, на яку накладено штраф, органи Антимонопольного комітету України своїм рішенням мають право відстрочити або розстрочити сплату накладеного штрафу.

Відповідно частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Територіальне відділення в листі від 17.02.2016 № 02/779 зазначало про необхідність надання інформації щодо доходу (виручки) ПОКП «Полтавафарм» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік.

Інформація щодо доходу (виручки) ПОКП «Полтавафарм» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік відсутня.

Частиною п'ятою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

При визначенні розміру штрафу враховано, що ПОКП «Полтавафарм»:

- співпрацювало з територіальним відділенням, шляхом своєчасного надання інформації;
- підприємством визнає факт вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- ПОКП «Полтавафарм» єдине в області комунальне підприємство, яке засноване на спільній власності територіальних громад сіл, селищ і міст області. Підприємство соціально спрямоване, здійснює відпуск лікарських засобів пільговим категоріям населення, забезпечує лікарськими засобами через ФАПи та амбулаторії населення в сільській місцевості, приймає участь в державних та місцевих програмах, здійснює виробництво лікарських засобів в умовах аптек Підприємства;
- звернення ПОКП «Полтавафарм» щодо накладення мінімально можливого штрафу, враховуючи соціальну спрямованість підприємства та економічну ситуацію на підприємстві.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52, 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 зі змінами та доповненнями, пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 липня 1998 року за №471/2911, адміністративна колегія Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ПОКП «Полтавафарм» займає монополію (домінуюче) становище на ринку роздрібної реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення в територіальних межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та в радіусі 500 метрів від неї за підсумками діяльності у 2014 році із часткою, що перевищує 35 %.

2. Визнати дії ПОКП «Полтавафарм» щодо застосування торгівельних націнок, які призводять до зростання відпускних цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення для кінцевого споживача у аптечному пункті № 2 аптеки № 6 – філії ПОКП «Полтавафарм», що знаходяться на території 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави, порівняно з іншими своїми аптечними закладами – певідокремленими структурними підрозділами, які знаходяться у м. Полтава, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на

ринку роздрібної реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення в територіальних межах 5-ї міської клінічної лікарні м. Полтави та в радіусі 500 метрів від неї, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 2 даного рішення, відповідно до частини п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», накладити штраф на ПОКП «Полтавафарм» у розмірі 17 000,00 (сімнадцять тисяч) гривень.

4. Відповідно до частини шостої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розстрочити сплату штрафу, накладеного на ПОКП «Полтавафарм» у розмірі 17 000,00 (сімнадцять тисяч) гривень на 12 місяців частинами, а саме:

- до 04 квітня 2016 року – 1600 грн.;
- до 04 травня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 червня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 липня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 серпня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 вересня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 жовтня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 листопада 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 грудня 2016 року – 1400 грн.;
- до 04 січня 2017 року - 1400 грн.;
- до 04 лютого 2017 року - 1400 грн.;
- до 04 березня 2017 року - 1400 грн.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України є обов'язковими до виконання.

Особа, на яку накладено штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення комітету документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.